

Pentru numele de familie *Cosac*, regăsit în mai multe zone, printre care și în Oltenia, nu ar trebui să excludem nici ipoteza provenienței din apelativul *cosac* „trunchi de lemn”, consemnat de DLR și atestat în Oltenia (DLR, s.v. *cosac*).

De asemenea, sensul apelativului *vătui*, corespondent numelor de familie *Vătui*, *Vătuiu*, nu trebuie raportat exclusiv la un nume de animal „ied, țap tânăr”, odată ce, în Oltenia⁷, acest lexem este cunoscut și cu sensul de „copil sau tânăr (necăsătorit)” (vezi ALR I 1 787/131, 750 și DLR s.v. *vătui*).

Având în vedere abordarea descriptivă din prima parte a cărții, cea cu privire la numele de familie provenite de la nume de funcții din Evul Mediu românesc, și numele de familie provenite de la nume de funcții publice din epoca modernă, ne-am fi așteptat ca și în a doua parte a studiului, autorul să explice/gloseze o parte dintre termenii de proveniență a numelor de familie. Dintre aceștia ne atrag atenția lexemele *juc(u)*⁸ (p. 149) și *mardar*⁹ (p. 80), neatestat în DLR și DELR, termeni pe care autorul îi raportează la un nume de plantă, respectiv la un nume de meserie, ocupație.

În concluzie, studiul dlui Teodor Oancă se dovedește a fi un instrument de lucru util cercetătorilor preocupați de domeniul onomasticii, dar și de dialectologie și lexicologie. Meritul autorului este de a fi pus la dispoziția celor interesați o lucrare care evidențiază nu numai aspecte lingvistice, dar și particularități de natură socio-culturală din secolul al XIX-lea.

GABRIELA VIOLETA ADAM
Academia Română
Institutul de Lingvistică și Istorie Literară
„Sextil Pușcariu”
Cluj-Napoca, str. E. Racoviță, 21
gabrieladomide@yahoo.com

DAIANA FELECAN, OLIVIU FELECAN (ed.), *Magistri et alumni, amore scribendi. Studia. In Honorem Professoris Nicolae Felecan*, Cluj-Napoca, Editura Mega, Editura Argonaut, 2016, 842 p.

Numele profesorului Nicolae Felecan s-a impus în mediul universitar românesc, acesta dedicându-și viața studiului limbii române și al limbii latine. Numeroasele sale lucrări lingvistice reflectă un neobosit cercetător, având rezultate mai mult decât notabile.

Publicată prin colaborarea a două edituri clujene de prestigiu, Mega și Argonaut, sub coordonarea lui Oliviu și a Daiane Felecan, lucrarea de față este un omagiu adus profesorului Nicolae Felecan la împlinirea a 75 de ani, prin evocări și studii științifice semnate de 55 de personalități din țară și din străinătate, de la importante centre universitare sau institute de cercetare. Structura volumului reflectă multidisciplinaritatea studiilor și diversitatea abordărilor tematice. Lucrarea cuprinde șapte capitole: 1. *Evocări*; 2. *Etimologie. Dialectologie. Istoria limbii române*; 3. *Ortografie. Gramatică*; 4. *Lexicologie. Pragmalingvistică*; 5. *Onomastică*; 6. *Cultură și civilizație clasică. Romanistică*; 7. *Miscellanea*, precedate de o schiță biobibliografică, de un prolog și concluzionate printr-un epilog, realizat de sărbătoritul însuși.

⁷ În Oltenia, n. fam. *Vătui* are 156 de ocurențe, iar n. fam. *Vătuiu*, 213 ocurențe (vezi p. 115).

⁸ Forma *juc(u)*, ca nume de plantă, nu este atestată nici în *Dicționarul etnobotanic* al lui Al. Borza.

⁹ N. fam. *Mardar* < s.m. *mardar* ar putea fi glosat, credem noi, „comerciant de vechituri” < s.f. *mardă* „obiect care se dă în plus la o vânzare” (DLR, s.v. *marda*), „rămășiță dintr-o marfă învechită care nu se mai vinde; vechitură, lucru de aruncat” (DELRL, s.v. *marda*) + suf. *-ar*.

Intitulat *Decalogul discipolului recent*, precedat de *Cele două îndatoriri mai mari* și urmat de *Cuvântul dascălului*, prologul, semnat de Daiana Felecan, se remarcă prin originalitatea scrierii, prin creativitatea cu care autoarea adaptează și îmbină mai multe texte religioase, după cum însăși mărturisește (p. 75), pentru a surprinde atitudinea discipolului în fața valorii incontestabile a mentorului și cea a magistrului în fața elevului pe care îl conduce pe drumul științei. Cele „două îndatoriri mai mari” ale discipolului reflectă două valori supreme: recunoștință și respect pentru mentor. Epilogul, un adevărat imn al maestrului închinat discipolului, sintetizează adevărata vocație a dascălului, cea de „a se oferi” pe sine pentru iluminarea elevilor, fără de care nu-și întregește ființa. Ruga mentorului „[...] și după mulțimea îndurărilor Tale șterge fărădelegea lor...”, urmată de concluzia „Raiul a fost acolo unde au fost ei, discipolii mei”, transmite eterna afecțiune a dascălului față de învățăceii care i-au conferit, prin prezența lor, trăirea plenară.

Prologul anticipează evocările profesorului și ale omului Nicolae Felecan prin elogiile aduse de prieteni, filologi, apropiați. Numit de Teodor Ardelean „cel mai exigent dintre profesorii de la filologia băimăreană” (p. 78), „un CLASIC în viață” (p. 79), de Lazăr Avram „un om blând și bun” (p. 81), dascălul Nicolae Felecan impune „un model de probitate profesională” (p. 90) (Daiana Felecan). Personalitatea omului, magistrului și managerului Nicolae Felecan se conturează și prin evocările lui Ion Buzași sau ale lui Gheorghe Glodeanu.

Cele șase capitole care grupează lucrări științifice vin să completeze bibliografia de specialitate, oferind celor ce pășesc pe meleagurile lingvisticii modele de analiză.

Capitolul *Etimologie. Dialectologie. Istoria limbii române* este constituit din patru articole, semnate de profesori și cercetători prestigioși, cu subiecte variate și considerații etimologice cu privire la substantivul *însușire* „proprietate, alșăuire, alșău” (Gh. Chivu), sau vizând o serie de termeni regionali (Dumitru Loșonți), urme de istorie la nivelul graiurilor din Muntenia (Iulia Mărgărit), note de etimologie istororomână (Vasile Frățilă).

Patru studii alcătuiesc capitolul dedicat *ortografiei și gramaticii*, remarcându-se prin rigoarea cu care autorii clarifică unele aspecte referitoare la utilizarea corectă/greșită a limbii în diverse situații: statutul sintactic al componentelor sintagmei posesive în coordonare (G. G. Neamțu), evitarea cacofoniei (Ilie Rad), despărțirea la capăt de rând (Ioana Vintilă-Rădulescu), clasificarea flexionară a substantivelor în limba română (Ștefan Găitănanu).

Capitolul *Lexicologie. Pragmalingvistică* grupează articole semnate de cercetători români (Alina Bugheșiu, Adina Chirilă, Sergiu Drincu, Alexandru Gafton, Simona Goicu-Cealmof, Margareta Manu Magda, Mihaela Munteanu Siserman, Sabin Siserman, Ștefan Oltean, Adriana Stoichițoiu Ichim, Rodica Cristina Țurcanu) și străini (Alfonso Germani, Sergey Goryaev, Sigrid Haldenwang, Maho Kitamura, Leo Loveday). Abordarea limbajului se face din perspective diferite: argotică, culturală, economică, religioasă, socială, turistică, vizând interdisciplinaritatea. Se remarcă noutatea interpretărilor și varietatea exemplurilor.

Cel mai amplu capitol este cel dedicat *onomasticii*, care reunește lucrări de antroponimie străină și românească, antroponimie literară (Ephraim Nissan) și toponimie: numeralul în toponimie (Daniela Butnaru), transformări oiconimice (Oliviu Felecan), toponimie istorică (Adrian Rezeanu), derivate cu bază toponimică (Silvia Pitiriciu), exonime (numele sub care este cunoscut un grup etnic sau o entitate geografică locuită de un grup etnic de către cei din afara aceluia grup) din limba cehă (Milan Harvalík) sau nume de roci (Enzo Caffarelli). Dintre temele abordate în studiile de antroponimie, amintim: paronimia în cadrul numelor de familie din Franța (Pierre-Henri Billy), analiza antroponimului francez *Nicolas* (Michel A. Rateau), nume de familie din Ungaria care indică originea română: *Árgyelán*, *Morosán*, *Moldován* (Tamás Farkas, János N. Fodor), antroponime inovative în Africa de Sus (Bertie Neethling), o analiză sincronică și diacronică a prenumelor interzise (Yolanda Guillermina Lopez Franco), antroponime italiene legate de termenii *război* și *pace* (Alda Rossebastiano), sufixarea derivațională în onomastică, cu referire la domeniul politic francez (Marcienne Martin), nume de familie provenite din nume de ființe sălbatice (Teodor Oancă), nume virtuale în contextul migrației (Alina Bugheșiu). Lucrările menționate se impun ca un reper esențial în bibliografia de specialitate, prin aspectele teoretice discutate și analiza minuțioasă.

Secțiunea dedicată *culturii și civilizației clasice* și cea dedicată *romanisticii* se disting prin diversitatea abordărilor. Cele șapte articole dezbate probleme de ordin gramatical – *verba dicendi* latine în limbajul religios, regăsite în limbile romanice (Iulia Barbu-Comaromi), limbile clasice ca evaluatori ai autenticității unor fenomene lingvistice, cu studiu aplicativ în valenciană (Emili Casanova); lexical – terminologie liturgică în opera monahiei hispanice Egeria (Traian Diaconescu); onomastic – numele ca semn prevestitor în Antichitate (Mihaela Paraschiv); literar (Ioana Costa, Traian Diaconescu, Marian Franga) sau legate de cultura grecească (Liviu Franga). Moștenirile lingvistice și culturale provenite de la romani sunt investigate sincron și diacronic.

Ultima parte, *Miscellanea*, cuprinde patru studii din domenii diferite: folclor (Ioan Dănilă), literatură (Ionel Funeriu, Marcienne Martin, Dan Negrescu), caracterizate printr-o abordare creativă și inovativă a obiceiurilor sau a textului literar românesc sau străin.

Lucrarea se încheie cu impresiile sărbătoritului, adunate sub un titlu sugestiv, *Epilog. Reflecții în amurg* și precedate de un mesaj în latină: *Vita fit abundantior, tempus fugiente* (p. 804). Rememorând momente din copilărie, adolescență și studenție care i-au marcat existența, omul Nicolae Felecan se oprește asupra dascălilor Domniei Sale, cărora le datorează devenirea profesională, dar mai ales calitatea umană: „prin prisma acestor învățători, transmise continuu de iluștrii mei profesori, pot spune că am încercat să fiu întotdeauna un om integru, că am avut dragoste de adevăr și dreptate, exigent și cu propria-i persoană, dar și cu cei din jur, iar dacă am greșit față de cineva, nu am făcut-o cu intenție (*errare humanum est* «a greși este un lucru omenesc»)» (p. 810–811).

Volumul de față se impune prin abordarea interdisciplinară a diverselor domenii lingvistice, prin aria largă de cercetare, fiind un instrument util pentru lingviști, atât din spațiul românesc, cât și din afara granițelor țării, fapt facilitat de numărul mare de articole scrise în limbi de circulație internațională.

ADELINA EMILIA MIHALI
Academia Română
Institutul de Lingvistică și Istorie Literară
„Sextil Pușcariu”
Cluj-Napoca, str. Emil Racoviță, 21
institutul.puscariu@gmail.com

VASILE AARON, *Reporta din vis*. Istorie, studiu introductiv, note, text, indice și glosar de LIANA MARIA POPA și IOAN-NICOLAE POPA, Cluj-Napoca, Editura Curs, 2016, 294 p.

Activitatea scriitorilor Școlii Ardelene a fost și este în continuare obiectul a numeroase studii. Autorii reprezentativi ai acesteia au fost intens popularizați, ei creând o școală în adevăratul sens al cuvântului, la care au aderat numeroși discipoli, care și-au pus știința în slujirea idealurilor naționale promovate de Școala Ardeleană.

Unul dintre aceștia este și Vasile Aaron (1780–1822), format la Seminarul din Blaj, cu studii de Drept la Cluj, cunoscător al limbilor germană, maghiară și italiană, devenit jurat-procurator, notar și avocat independent. Opera sa ne arată că el era profund pătruns de ideile iluministe ale timpului, pe care le răspândește prin intermediul scrierilor sale, aproape toate în versuri.

Chiar dacă Vasile Aaron nu este un reprezentant de primă linie a Școlii Ardelene, de talia lui Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior sau Ioan Budai Deleanu, el are contribuția sa la cunoașterea ideilor iluministe printre contemporanii săi, unele dintre versurile sale fiind foarte populare în perioada în care au apărut, dar și ulterior.

Începând cu câțiva ani în urmă, activitatea soților Liana Maria Popa și Ioan-Nicolae Popa este foarte intensă, aceștia publicând mai multe volume dedicate vieții și activității scriitoricești ale